

การศึกษาความพร้อมในการปฏิบัติบทบาทพยาบาลวิชาชีพของนักศึกษาพยาบาลชั้นปีที่ 4
สถาบันการศึกษายาบาลเอกชน

เรืออากาศเอกหญิง วิชุดา หารษาจรูพันธ์

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชาการพยาบาลศึกษา

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ปีการศึกษา 2540

ISBN 974-638-795-2

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

**A STUDY OF READINESS IN PERFORMING PROFESSIONAL NURSES' ROLES
OF FOURTH YEAR NURSING STUDENTS, PRIVATE NURSING
EDUCATION INSTITUTIONS**

Flight Lieutenant Vichuda Hunsajarupan

**A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Nursing Science in Nursing Education**

Program in Nursing Education

Graduate School

Chulalongkorn University

Academic Year 1997

ISBN 974-638-795-2

วิชา หารษาจารย์พันธ์, เรืออากาศเอกหญิง : การศึกษาความพร้อมในการปฏิบัติบทบาทพยาบาลวิชาชีพของ
นักศึกษาพยาบาลชั้นปีที่ 4 สถาบันการศึกษาพยาบาลเอกชน (A STUDY OF READINESS IN
PERFORMING PROFESSIONAL NURSES' ROLES OF FOURTH YEAR NURSING
STUDENTS, PRIVATE NURSING EDUCATION INSTITUTIONS) อ. ที่ปรึกษา : รศ. ดร. พ.ศ.ต.
หญิง พวงเพ็ญ ชูณหปราณ. 152 หน้า. ISBN 974-638-795-2.

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาและเปรียบเทียบความพร้อมในการปฏิบัติบทบาทพยาบาลวิชาชีพของ
นักศึกษาพยาบาลชั้นปีที่ 4 สถาบันการศึกษาพยาบาลเอกชน ในด้านต่างๆ 8 บทบาท จำแนกตามคะแนนเฉลี่ยสะสม
เจตคติต่อวิชาชีพการพยาบาล และประสบการณ์การพยาบาลในคลินิก กลุ่มตัวอย่าง คือ นักศึกษาหลักสูตรพยาบาลศาสตร
ชั้นปีที่ 4 จากสถาบันการศึกษาพยาบาลเอกชน 7 แห่ง จำนวน 329 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบวัด
เจตคติต่อวิชาชีพการพยาบาล แบบสอบถามการรับรู้ประสบการณ์การพยาบาลในคลินิก และแบบสอบถามการรับรู้
ความพร้อมในการปฏิบัติบทบาทพยาบาลวิชาชีพที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเอง วิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติโดยการหาค่าเฉลี่ย
ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ทดสอบค่าที ค่าเอฟ และทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่โดยวิธีของเชฟเฟ

ผลการวิจัยพบว่า

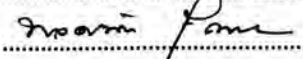
1. นักศึกษาพยาบาลรับรู้ความพร้อมในการปฏิบัติบทบาทพยาบาลวิชาชีพโดยรวมอยู่ในระดับมาก
เมื่อแยกวิเคราะห์เป็นรายด้าน พบว่า ความพร้อมในการปฏิบัติบทบาทผู้ร่วมงาน บทบาทผู้ปกป้องผู้ใช้บริการ บทบาท
ครู บทบาทผู้ให้การดูแล บทบาทผู้ประสานด้านศาสนาและวัฒนธรรม บทบาทนักวิชาการและนักวิจัย และ
บทบาทผู้ให้คำปรึกษาแนะนำอยู่ในระดับมาก ส่วนบทบาทผู้นำและผู้ดำเนินการเปลี่ยนแปลงอยู่ในระดับปานกลาง
2. การเปรียบเทียบความพร้อมในการปฏิบัติบทบาทพยาบาลวิชาชีพของนักศึกษาพยาบาล พบว่า นักศึกษา
พยาบาลที่มีคะแนนเฉลี่ยสะสมสูงรับรู้ว่ามีความพร้อมในการปฏิบัติบทบาทพยาบาลวิชาชีพมากกว่านักศึกษาพยาบาล
ที่มีคะแนนเฉลี่ยสะสมต่ำ นักศึกษาพยาบาลที่มีเจตคติต่อวิชาชีพการพยาบาลทางบวกรับรู้ว่ามีความพร้อมในการปฏิบัติ
บทบาทพยาบาลวิชาชีพมากกว่านักศึกษาพยาบาลที่มีเจตคติต่อวิชาชีพการพยาบาลปานกลาง และนักศึกษาพยาบาลที่มี
ประสบการณ์การพยาบาลในคลินิกมากรับรู้ว่ามีความพร้อมในการปฏิบัติบทบาทพยาบาลวิชาชีพมากกว่านักศึกษา
พยาบาลที่มีประสบการณ์การพยาบาลในคลินิกปานกลางและน้อย โดยมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่
ระดับ .05

ภาควิชา.....พยาบาลศาสตร์.....

สาขาวิชา.....การพยาบาลศึกษา.....

ปีการศึกษา.....2540.....

ลายมือชื่อนิติ.....

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา.....

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม.....

3971680036 : MAJOR NURSING EDUCATION

KEY WORD: READINESS / PERFORMING PROFESSIONAL NURSES' ROLES / NURSING STUDENTS

VICHUDA HUNSAJARUPAN, FLIGHT LIEUTENANT : A STUDY OF READINESS IN PERFORMING PROFESSIONAL NURSES' ROLES OF FOURTH YEAR NURSING STUDENTS, PRIVATE NURSING EDUCATION INSTITUTIONS. THESIS ADVISOR : ASSO. PROF. POLICE MAJOR PAUNGPHEN CHOONHAPRAN, Ph.D. 152 pp. ISBN 974-638-795-2.

The purposes of this research were to study and compare of the readiness in performing professional nurses' roles of fourth year nursing students in private nursing education institutions in 8 aspects, classified by G.P.A., attitude toward nursing profession and clinical nursing experience. Sample were 329 of fourth year nursing students of Bachelors of Nursing Science in seven private nursing education institutions. Research instruments were attitude test, perception of clinical nursing experience questionnaires and perception of performing professional nurses' roles questionnaires constructed by the researcher. The obtained data was analysed by mean, standard deviation, t-test, F-test and Scheffe's method.

The major findings were as follows :

1. Perception of readiness in performing professional nurses' overall role of nursing students was at high level. In the aspects of readiness of colleague role, patient advocate role, teacher role, provider of care role, religion & cultural coordination role, academician & researcher role and counselor role were at high level, but in the aspect of leadership and transformation leadership was at moderate level.

2 Comparing of readiness in performing professional nurses' roles of nursing students it was found that students who had high G.P.A. had higher perception of readiness in performing professional nurses' roles than those with low G.P.A. Students who had positive attitude toward nursing professional had higher perception of readiness in performing professional nurses' roles than those with moderate attitude toward nursing professional. Students who had high clinical nursing experience had higher perception of readiness in performing professional nurses' roles than those with moderate and low clinical nursing experience, and significant at .05 level.

ภาควิชา.....พยาบาลศาสตร์.....

สาขาวิชา.....การพยาบาลศึกษา.....

ปีการศึกษา.....2540.....

ลายมือชื่อนิติ.....

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา.....

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม.....

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จได้ด้วยความกรุณาของ รองศาสตราจารย์ ดร. พ.ต.ต.หญิง พวงเพ็ญ ชุณหปราณ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ที่ได้ให้คำแนะนำ ข้อคิดเห็น รวมทั้งดูแลเอาใจใส่ ให้กำลังใจ ตลอดจนช่วยเหลือและอบรมสั่งสอนเสมอมา ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งในความกรุณาของท่านเป็นที่สุด ขอกราบขอบพระคุณท่านมา ณ โอกาสนี้

ขอกราบขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์ ดร. ประนอม โททกานนท์ ประธานกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ และรองศาสตราจารย์รพี สุขสวัสดิ์ ณ อยุธยา กรรมการสอบวิทยานิพนธ์ ที่กรุณาให้คำแนะนำเกี่ยวกับสถิติที่ใช้ในการวิจัย

ขอกราบขอบพระคุณ ผู้ทรงคุณวุฒิทั้ง 8 ท่าน ที่กรุณาให้ข้อเสนอแนะเพื่อปรับปรุงแก้ไขเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย และขอขอบคุณท่านผู้บริหาร คณาจารย์ ตลอดจนนักศึกษาพยาบาล หลักสูตรพยาบาลศาสตร์ ชั้นปีที่ 4 ปีการศึกษา 2540 ของสถาบันการศึกษาพยาบาลเอกชน ทั้ง 7 แห่ง ที่ให้ความร่วมมือในการเก็บข้อมูลวิจัยเป็นอย่างดี และขอขอบพระคุณ ผู้อำนวยการ คณาจารย์ และนักศึกษาพยาบาลหลักสูตรพยาบาลศาสตร์ ชั้นปีที่ 4 วิทยาลัยพยาบาลทหารอากาศ ที่ให้ความอนุเคราะห์ในการทดลองใช้เครื่องมือวิจัย

ขอกราบขอบพระคุณคณาจารย์ คณะพยาบาลศาสตร์ทุกท่าน ที่ประสิทธิ์ประสาทวิชาความรู้และให้คำปรึกษาแก่ผู้วิจัย ตลอดระยะเวลาของการศึกษา และขอกราบขอบพระคุณ อาจารย์อรรณณ อุทัยเสน ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. อำภพร พัววิไล ตลอดจนคณาจารย์จาก คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยรังสิตทุกท่าน ที่สนับสนุนและให้โอกาสทางการศึกษา ตลอดจนให้ความช่วยเหลือและให้กำลังใจแก่ผู้วิจัยตลอดมา

ขอขอบคุณสำหรับทุนอุดหนุนการวิจัยบางส่วนจากมหาวิทยาลัยรังสิต และบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ขอกราบขอบพระคุณ คุณพ่อ - คุณแม่ พี่ๆ น้องๆ เพื่อนนิสิต และผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกคนที่คอยช่วยเหลือ แนะนำ ให้กำลังใจ และความสำเร็จในวันนี้เกิดจากน้ำใจอันงดงามของ นายแพทย์ ภิญญู และเด็กชาย ณภัทร หารษาจารุพันธ์ ที่มีให้แก่ผู้วิจัยตลอดมา

วิชุดา หารษาจารุพันธ์

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	ง
บทคัดย่อภาษาไทย	จ
กิตติกรรมประกาศ	ฉ
สารบัญ	ช
สารบัญตาราง	ฉ
สารบัญภาพ	ฒ
บทที่	
1. บทนำ	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
ปัญหาการวิจัย	6
วัตถุประสงค์ของการวิจัย	7
แนวเหตุผลและสมมติฐานการวิจัย	7
ขอบเขตการวิจัย	10
ข้อตกลงเบื้องต้น	10
คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย	10
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการวิจัย	14
2. แนวคิดทฤษฎีและวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง	15
แนวคิดเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนวิชาชีพพยาบาล	16
แนวคิดเกี่ยวกับความพร้อมในการปฏิบัติบทบาทพยาบาลวิชาชีพ	25
ปัจจัยที่มีผลต่อความพร้อมในการปฏิบัติบทบาทพยาบาลวิชาชีพ	45
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	50
3. วิธีดำเนินการวิจัย	56
ประชากร	57
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	59
คุณภาพของเครื่องมือ	62
การเก็บรวบรวมข้อมูล	63
การวิเคราะห์ข้อมูล	64
4. ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	66

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
5. สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	99
สรุปผลการวิจัย	100
อภิปรายผลการวิจัย	104
ข้อเสนอแนะ	112
รายการอ้างอิง	114
ภาคผนวก	122
ภาคผนวก ก ราชนามผู้ทรงคุณวุฒิและหนังสือขอความร่วมมือ	123
ภาคผนวก ข ปรัชญาและวัตถุประสงค์ของหลักสูตร	126
ภาคผนวก ค สถิติที่ใช้ในการวิจัย	135
ภาคผนวก ง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	139
ประวัติผู้วิจัย	152

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
1. จำนวนนักศึกษา สถาบันการศึกษาพยาบาลเอกชน	57
2. ค่าความเที่ยงของเครื่องมือ	63
3. จำนวนแบบสอบถามทั้งหมด และจำนวนแบบสอบถามที่มีความสมบูรณ์	64
4. จำนวนและร้อยละของนักศึกษา จำแนกตามสถาบันการศึกษาพยาบาลเอกชน	67
5. จำนวนและร้อยละของนักศึกษา จำแนกตามคะแนนเฉลี่ยสะสมและ สถาบันการศึกษาพยาบาลเอกชน	68
6. จำนวนและร้อยละของนักศึกษา จำแนกตามเจตคติต่อวิชาชีพการพยาบาล และประสบการณ์การพยาบาลในคลินิก	69
7. จำนวนและร้อยละของนักศึกษา จำแนกตามระดับความพร้อมในการปฏิบัติ บทบาทพยาบาลวิชาชีพ	70
8. ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับเจตคติต่อวิชาชีพการพยาบาล ของนักศึกษาพยาบาล จำแนกโดยรวมและรายด้าน	71
9. ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับเจตคติต่อวิชาชีพการพยาบาล ของนักศึกษาพยาบาล ด้านลักษณะของวิชาชีพ จำแนกเป็นรายข้อ	72
10. ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับเจตคติต่อวิชาชีพการพยาบาล ของนักศึกษาพยาบาล ด้านความก้าวหน้าในวิชาชีพ จำแนกเป็นรายข้อ	73
11. ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับเจตคติต่อวิชาชีพการพยาบาล ของนักศึกษาพยาบาล ด้านองค์กรวิชาชีพ จำแนกเป็นรายข้อ	74
12. ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับเจตคติต่อวิชาชีพการพยาบาล ของนักศึกษาพยาบาล ด้านความสัมพันธ์กับผู้ร่วมงาน ผู้ใช้บริการ และครอบครัว จำแนกเป็นรายข้อ	75
13. ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับเจตคติต่อวิชาชีพการพยาบาล ของนักศึกษาพยาบาล ด้านการยอมรับจากสังคม จำแนกเป็นรายข้อ	76

สารบัญญัตราง (ต่อ)

ตารางที่	หน้า
14. ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับเจตคติต่อวิชาชีพการพยาบาล ของนักศึกษาพยาบาล ด้านการปฏิบัติงาน จำแนกเป็นรายข้อ	77
15. ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับประสพการณ์การพยาบาล ในคลินิกของนักศึกษาพยาบาล จำแนกเป็นรายด้านและโดยรวม	78
16. ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับประสพการณ์การพยาบาลในคลินิก ของนักศึกษาพยาบาล ด้านการวินิจฉัยการพยาบาลจำแนกเป็นรายข้อ	79
17. ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับประสพการณ์การพยาบาลในคลินิก ของนักศึกษาพยาบาล ด้านการวางแผนการพยาบาล จำแนกเป็นรายข้อ	80
18. ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับประสพการณ์การพยาบาลในคลินิก ของนักศึกษาพยาบาล ด้านการประเมินผลการพยาบาล จำแนกเป็นรายข้อ	81
19. ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับประสพการณ์การพยาบาลในคลินิก ของนักศึกษาพยาบาล ด้านการปฏิบัติกรพยาบาล จำแนกเป็นรายข้อ	82
20. ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับประสพการณ์การพยาบาลในคลินิก ของนักศึกษาพยาบาล ด้านการประเมินภาวะสุขภาพของผู้ใช้บริการ จำแนกเป็นรายข้อ	84
21. ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความพร้อมในการปฏิบัติบทบาท พยาบาลวิชาชีพของนักศึกษาพยาบาล โดยรวมและรายด้าน	85
22. ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความพร้อมในการปฏิบัติบทบาท พยาบาลวิชาชีพของนักศึกษาพยาบาล ด้านบทบาทผู้ร่วมงาน จำแนกเป็นรายข้อ	86
23. ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความพร้อมในการปฏิบัติบทบาท พยาบาลวิชาชีพของนักศึกษาพยาบาล ด้านบทบาทผู้ปกป้องผู้ใช้บริการ จำแนกเป็นรายข้อ	87
24. ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความพร้อมในการปฏิบัติบทบาท พยาบาลวิชาชีพของนักศึกษาพยาบาล ด้านบทบาทครู จำแนกเป็นรายข้อ	88
25. ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความพร้อมในการปฏิบัติบทบาท พยาบาลวิชาชีพของนักศึกษาพยาบาล ด้านบทบาทผู้ให้การดูแล จำแนกเป็นรายข้อ	90

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่	หน้า
26. คำเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความพร้อมในการปฏิบัติบทบาท พยาบาลวิชาชีพของนักศึกษาพยาบาล ด้านบทบาทผู้ประสานด้านศาสนา และวัฒนธรรม จำแนกเป็นรายชื่อ	91
27. คำเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความพร้อมในการปฏิบัติบทบาท พยาบาลวิชาชีพของนักศึกษาพยาบาล ด้านบทบาทนักวิชาการและนักวิจัย จำแนกเป็นรายชื่อ	92
28. คำเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความพร้อมในการปฏิบัติบทบาท พยาบาลวิชาชีพของนักศึกษาพยาบาล ด้านบทบาทผู้ให้คำปรึกษาแนะนำ จำแนกเป็นรายชื่อ	93
29. คำเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความพร้อมในการปฏิบัติบทบาท พยาบาลวิชาชีพของนักศึกษาพยาบาล ด้านบทบาทผู้นำและผู้นำการเปลี่ยนแปลง จำแนกเป็นรายชื่อ	94
30. การวิเคราะห์ความแปรปรวนและการทดสอบรายคู่โดยวิธีของเชฟเฟ เพื่อเปรียบเทียบ ความแตกต่างของความพร้อมในการปฏิบัติบทบาทพยาบาลวิชาชีพ ระหว่างกลุ่มที่มีคะแนนเฉลี่ยสะสมต่างกัน	95
31. การเปรียบเทียบความแตกต่างของความพร้อมในการปฏิบัติบทบาทพยาบาล วิชาชีพของนักศึกษาระหว่างกลุ่มที่มีเจตคติต่อวิชาชีพการพยาบาลต่างกัน	97
32. การเปรียบเทียบความแตกต่างของความพร้อมในการปฏิบัติบทบาทพยาบาล วิชาชีพของนักศึกษาระหว่างกลุ่มที่มีประสบการณ์การพยาบาลในคลินิกต่างกัน	98

สารบัญภาพ

ภาพที่	หน้า
1. กรอบแนวคิดในการวิจัย	55